
Referat

Fra møte i faggruppen for biologisk mangfold

Dato: 05.06.2023, kl. 09:00 - 15:00

Sted: VKMs lokaler Myrens (Teams for de som ikke kan møte personlig)

Møteleder: Gaute Velle

Inviterte deltagere:

Fra faggruppen for biologisk mangfold:

Gaute Velle, Anders Nielsen, Lawrence Kirkendall, Lars Robert Hole, Kyrre Kausrud, Erlend Nilsen, Kjetil Hindar, Johanna Järnegren, Eva Thorstad, Anders Bryn, Paul R. Berg og Brett Sandercock

Fra faggruppen for CITES:

Katrine Eldegard

Fra Miljødirektoratet:

Åsa Alexandra Borg Pedersen og Ingvild Riisberg

Fra sekretariatet til VKM:

Martin Malmstrøm, Jo S. Hermansen, Daniel Flø og Merethe Aasmo-Finne

1. Velkommen, fravær, habilitet og godtgjøring

Faggruppeleder Gaute Velle ønsket velkommen til møtet.

Fraværende: Lars Robert Hole, Johanna Järnegren, Katrine Eldegard og Ingvild Riisberg

Ingen av medlemmene erklærte at de hadde mulige interessekonflikter/habilitetsutfordringer i noen av sakene som skulle behandles på møtet.

Alle deltagere ble bedt om å sende inn timer brukt til forberedelse til møtet på Mail til Martin Malmstrøm

2. Godkjenning av møteinnkallelse og dagsorden

Agenda og møteinnkallelse ble godkjent.

3. Orientering om saker som går i Hovedkomiteen

Gaute Velle orienterte om pågående saker i HK og refererte fra forrige HK-møte.

- 1) Godkjenningsrutinen har blitt diskutert grundig og det er fremmet forslag om ulike presiseringer i disse. Det jobbes med å revidere rutinen og en mal med beskrivelse av saksgang for godkjenningsprosessen. . Det presiseres blant annet at det kreves 2/3 flertall for å godkjenne en vurdering
- 2) Det presiseres at, som hovedregel, ingen av fagfellene skal ha bindinger til VKM. Imidlertid er det åpnet for at en av de, dersom det ikke er mulig å oppdrive et alternativ, kan ha slike bindinger. Unntak skal begrunnes.
- 3) VKM Report ble diskutert og det skal tydeliggjøres hva våre rapporter faktisk er og hvorfor de oppfyller kriteriene for å være nivå 1 publikasjoner. Vil også komme en egen rapportserie, for vurderinger som ikke er fagfellevurdert, og dermed ikke nivå 1

4. Rødkardinal

Lawrence Kirkendall (faglig leder) orienterte om prosjektet som nå har vært hos fagfeller og skal sendes ut til godkjenningsgruppen i morgen (tirsdag 6.6).

Arten har en bred utbredelse i Amerika og har blitt introdusert til Hawaii og Honduras. Har også blitt forsøkt satt ut i Tyskland og Spania, uten hell. Spredte observasjoner i Europa, men ingen bekreftet etablering. Prosjektgruppen har vurdert fire ulike mekanismer som arten kan ha negative effekter på biologisk mangfold gjennom, og konklusjonen er lav risiko for tre av disse og moderat risiko for den siste (spredning av sykdommer). Arten er også risikovurdert ved bruk av Artsdatabankens fremmedartsbase med tilsvarende resultat.

5. Merking av ville fugler

Brett Sandercock informerte om bakgrunnen (tidligere VKM rapport), der spesielt bruk av seler til å feste merkene ble karakterisert som problematisk. Prosjektet er i oppstartsfasen og det jobbes med litteratursøk, omfanget av hvilke metoder som skal inkluderes og aspekter knyttet til håndteringen, samt avklaringer opp imot mandatet.

Rapporten omhandler i hovedsak nye merkemetoder og hvilke effekter disse har på ville fuglene som merkes. Prosjektet deles i tre deler som tar for seg ulike typer fugler og habitater.

Bjørnar Ytrehus (Dyrehelse og dyrevelferd), Katrine Eldegard (CITES), Brett Sandercock (Biologisk mangfold) samt tre eksterne eksperter utgjør prosjektgruppen.

Planlagt publisering i januar 2024.

6. Informasjon om prosjekter på steril laksefisk

Martin Malmstrøm orienterte om de to prosjektene som skal starte opp på steril laksefisk:

- 1) Søknad om forsøksutsetting av CRISPR-sterilisert laks i merd.
VKM mottok søknaden 18. april, men har vurdert dokumentasjonen til å være for mangelfull til at prosjektgruppen kan gjennomføre en risikovurdering. Dette er skriftlig meldt tilbake til søker, via Miljødirektoratet. Klokkestopp ble iverksatt 11. mai (dag 16, og det forventes ytterligere informasjon før prosjektet kan gjenopptas.
- 2) Vurdering av miljøeffekter ved bruk av steril laksefisk i oppdrett.
Prosjektet, som utføres på oppdrag fra Miljødirektoratet, er godkjent for oppstart og planlegges startet opp til høsten. Faggruppen informeres videre på neste faggruppemøte.

7. Gjennomgang av risikovurdering av katt

Hovedpoenger som ble belyst i plenumsdiskusjonen:

- 1) Diskusjon om effektene på human helse bør modereres(?) som følge av manglende humanmedisinsk kjernekompetanse i både prosjektgruppen og godkjeningsgruppen. Løses ved å beholde beskrivelsen og diskusjonen knyttet til sykdommene og parasittene, samt i hvilke «pathways» de kan samvirke med mennesker på og hvor store konsekvenser de kan ha samt hvor vanlige de er, men droppe selve risikokarakteriseringen. Er også litt forskjell på beskrivelsene av hvordan kattehold påvirker mennesker. Først veldig positivt, men alle sykdommene skaper et annet bilde. Prosjektgruppen (PG) ser på dette.
- 2) TNR-tiltak må diskuteres opp i mot effekter på biodiversitet. Denne delen (5.4.5) jobbes med og justeres i henhold til referansene som er lagt til i dokumentet. Brett og Sonya ser over og godkjenner denne delen før publisering.

- 3) Mangler en faktisk risikovurdering av effektene på fisk og invertebrater, så dette må forklares i teksten.
- 4) Diskutert at det er forskjell på hvordan fugler er vurdert i forhold til pattedyr, reptiler og amfibier, som er vurdert på artsnivå. Løses ved å fremheve artene PG mener er mest utsatt.
- 5) Store usikkerheter i estimatene, men fortsatt ofte «moderat» confidence. Forskjell på variasjon i paramenterestimater og «confidence» må klargjøres i vurderingene basert på disse.
- 6) Må sjekke opp bruken av «Indoor cats» Vs «Owned cats», samt «Farm cat».

8. Gjennomgang av risikovurdering av katt - fortsettelse

Generell gjennomgang av rapporten og kommentarer som krevde avklaring eller diskusjon. De fleste kommentarene er selvforklarende og krever kun mindre endringer. Språklige endringer ble ikke sett på i plenum.

Ble etterlyst en diskusjon i konklusjonen om effekten av klimaendringer. Dette vil bli lagt til.

Sammendraget ble gjennomgått til slutt og vil bli endret i henhold til kommentarene der og i teksten ellers der temaene blir tatt opp.

9. Orientering om prosjekt på ville pollinatorer

Anders Nielsen (faglig leder) orienterte om prosjektet som skal godkjennes av faggruppen senere. Honningbier finnes ikke ville i Norge, men holdes altså som produksjonsdyr. Har vurdert ulike mulige påvirkningsfaktorer som aggresjon, konkurranse om bolplasser, konkurranse om mat og spredning av sykdommer.

Konkurranse om mat anses som den potensielt største utfordringen for ville pollinatorer. Noen viktige aspekter er at honningbiene er generalister, men likevel begrenset i hvilken type blomster de kan spise nektar fra. Honningbiene trekkes også ofte mot ansamlinger av like blomster, fremfor naturlige blomsterenger.

Jobber med å få avklart et par konkrete usikkerheter i mandatet.

Rapporten skal etter planen publiseres i 2024.

10. Risikovurdering av katt - Konklusjon

Gaute Velle oppsummerte diskusjonen, og konkluderte med at det er en del arbeid som gjenstår, basert på kommentarene.

Konkluderer med at rapporten godkjennes (uten dissens), med forbehold om at endringene som ligger inne som kommentarer tas til følge, og spesifikke deler ses over av enkeltmedlemmer av godkjeningsgruppen.

Publiseringsdato må vurderes ut i fra hvor lang tid det tar å implementere endringene, samt når det er hensiktsmessig. Forslag om å utsette publisering til etter sommerferien vurderes av faglig leder og VKM sentralt.

11. Eventuelt / møter av felles interesse

Gaute Velle ledet en kort diskusjon knyttet til bruken av AI (e.g. Chat GPT) og hvordan VKM bør forholde seg til dette. Kan vi inkludere tekst skrevet av AI og må den merkes? Dette diskuteres videre ved en senere anledning og tas opp til diskusjon internt i VKM sekretariatet.

12. Nye møtedatoer

Godkjeningsmøte for rødkardinalen blir mandag 12. (09:00-11:30).

3. FG-møte blir den 21. september (Teams) og 4. FG-møte den 30. november (Fysisk).